

RO Selkäinaho Marianne(MMM),
Fallenius Sanna-Helena(MMM)

01.09.2021

Asia

Komission tiedonanto EU:n pitkän aikavälin maaseutuvisiosta - Vahvat, verkottuneet, selviytymiskykyiset ja vauraat maaseutualueet

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi tiedonannon EU:n pitkän aikavälin maaseutuvisiosta (COM(2021) 345 final) 30.6.2021.

Slovenian puheenjohtajakauden epävirallisen maatalousministerikokouksen aihe ”Keskustelun vahvistaminen kaupunki- ja maaseutualueiden välillä” (”Strengthening the dialogue between urban and rural areas”) perustuu pitkälti komission maaseutuvisioon. Ministerikokous järjestetään Sloveniassa Brdo pri Kranjussa 5.-7.9.2021.

Ennakkotietojen mukaan maaseutuvisiosta aiotaan laatia neuvoston päätelmät, mutta puheenjohtajavaltio Slovenialta odotetaan asiasta vielä lisätietoja.

Suomen kanta

Suomi pitää tervetulleena ja erittäin kannatettavana komission tiedonantoa EU:n pitkän aikavälin maaseutuvisiosta. Suomi pitää tärkeänä, että maaseutualueiden kehittäminen on korkealla EU:n agendalla ja näkee komission tapaan maaseutualueet aktiivisina toimijoina EU:n vihreässä ja digitaalisessa siirtymässä. Visio on monin osin linjassa vuonna 2021 Maaseutupolitiikan neuvoston johdolla laaditun Suomen maaseutupoliittisen kokonaisohjelman kanssa. Kansallisen maaseutupoliittisen kokonaisohjelman linjausten mukaisesti Suomi katsoo, että maaseutu toimii menestystekijänä ja tarjoaa alustan sekä kestävästi hyödynnettäviä resursseja ja ratkaisuja hyvälle elämälle, innovatiivisuudelle, yrittäjyydelle ja kestäväälle yhteiskunnalle. Samalla huolehditaan ekosysteemien hyvän tilan säilymisestä ja parantamisesta sekä ilmastonmuutoksen hillitsemisestä ja siihen sopeutumisesta, osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamisesta sekä elinkeinorakenteen uudistamisesta ja monipuolistamisesta.

Suomi katsoo, että EU:n pitkän aikavälin maaseutuvisio on tasapainoinen ja kattava sekä siihen sisältyvä maaseutusopimus ja maaseutua koskeva EU:n toimintasuunnitelma ovat kannatettavia. Suomi kuitenkin katsoo, että tiedonannossa mainitut toimet ja niiden

toteuttaminen vaativat vielä konkretisointia ja lisätietoa komissiolta esimerkiksi toimien suhteesta olemassa olevien EU:n rahastojen toimeenpanoon ja siihen liittyvään hallintoon. Suomi korostaa, että vision toimeenpanossa tulee varmistaa toimenpiteiden tarkoituksenmukaisuus, johdonmukaisuus, kokonaisuuden osien yhdensuuntaisuus sekä välttää päällekkäisyyttä ja perusteetonta hallinnollista taakkaa.

Maaseutuvision neljä toiminta-aluetta – vahvempi, verkottunut, selviytymiskykyinen ja vauras maaseutu.

Suomi korostaa, että sekä maaseutuvision toimeenpanossa että yleisesti maaseutualuiden kehittämisessä on huomioitava jäsenvaltioiden olemassa olevat hyvät toimintamallit.

Suomi yhtyy komission näkemykseen, että yhteisölähtöinen paikallinen kehittäminen (CLLD) on tuloksekas kehittämisväline paikallisyhteisöille erilaisilla alueilla ja näkee tärkeänä sen edelleen kehittämisen samoin kuin muiden vastaavien toimintatapojen kehittämisen.

Suomi pitää maaseutualueiden kehityksen kannalta välttämättömänä, että digitaaliset yhteydet ja maaseutualueiden saavutettavuus saadaan kuntoon. Suomi yhtyy komission näkemykseen, että digitaaliset yhteydet ovat yksi maaseutuvision kulmakivistä ja esimerkiksi nopeat ja toimintavarmat laajakaistayhteydet ovat perusedellytys maaseutualueiden työllisyyden ja elinvoiman lisäämiselle. Digitaalisten yhteyksien toimivuus on ratkaisevaa monipaikkaisuuden ja maaseutualueilla tehtävän etätyön kannalta.

Suomi näkee, että erityisesti maaseutualueilta löytyy ratkaisuja vihreän siirtymän mahdollistamiseksi ja niillä on keskeinen rooli myös Euroopan unionin vihreän kehityksen ohjelman ja Pelloilta pöytään -strategian sekä biodiversiteettistrategian tavoitteiden saavuttamisessa. Kestävä maatalous, metsätalous sekä bio- ja kiertotalous edistävät pyrkimystä kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa, vesiensuojelua sekä edistävät luonnon monimuotoisuutta samalla kun ne tarjoavat mahdollisuuksia luoda toimeentuloa ja työpaikkoja maaseutualueilla.

Suomi näkee komission tavoin, että maaseutualueiden menestymisen kannalta on tärkeää pitää erilaiset maaseutualueet, kaikki maaseudun asukkaat ja toimijat mukana ja kannustaa niitä kehittämään edelleen. Suomi korostaa erityisesti kokonaiskestävyyttä maaseutualueiden selviytymiskyvyn edistämiseksi. Vihreän ja digitaalisen siirtymän on oltava oikeudenmukainen ja on tärkeä muistaa maaseutualueiden sosiaalinen kestävyys taloudellisen ja ympäristökestävyyden ohella. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä eri väestöryhmien yhdenvertaiseen kohteluun ja heidän mahdollisuuksiensa hyödyntämiseen. Suomi näkee sukupuolten tasa-arvon edistämisen Euroopan maaseutualueilla tärkeänä, jotta maaseutualueet voivat entisestään uudistua ja hyödyntää olemassa olevaa kehittämispotentiaalia.

Suomi katsoo, että maa- ja metsätalous ja kalastus ovat merkittäviä elinkeinoja maaseutualueilla, mutta olemassa oleva kehitys huomioiden Suomi pitää tärkeänä myös muiden maaseutuelinkeinojen monipuolistamista ja uudistamista. Monipuolinen elinkeinorakenne vahvistaa maaseudun elinvoimaisuutta. Elinvoimaisuutta edistävät myös uudet yrittämisen muodot, kuten yhteiskunnallinen yrittäjäyys.

Suomi korostaa myös nk. älykästä sopeutumista maaseutualueiden kehityksessä. Alueiden elinvoiman kannalta on tärkeää, että erityisesti väestöltään supistuvat ja ikääntyvät alueet oppivat hallitsemaan muutosta ja etsimään uusia mahdollisuuksia.

EU:n maaseutualueiden toimintasuunnitelma ja sen toimeenpano

Suomi kannattaa komission ehdotusta maaseutuvaikutusten arvioinnin käyttöönottamisesta. Maaseutuvaikutusten arviointia on edistetty Suomessa jo useiden vuosien ajan ja Suomi pitää erittäin tervetulleena sen valtavirtaistamista Euroopan tasolla.

Suomi katsoo, että komission ehdotus EU:n maaseudun seurantakeskuksesta on kiinnostava, mutta Suomi kaipaa ehdotuksesta lisätietoja, joiden perusteella mm. hallintoa ja rahoitusta koskevia kysymyksiä on mahdollista tarkemmin arvioida. Suomi pitää tärkeänä, että seurantakeskuksen toiminnassa huomioidaan olemassa olevat Euroopan maaseutuverkoston hyvät toimintatavat. Suomi katsoo, että komission ehdotus seurantakeskuksesta ei saa johtaa merkittäviin uusiin tiedonkeruuvaihtoehtoihin eikä epätarkoituksenmukaiseen hallinnolliseen taakkaan. Olemassa olevaa hallintoa ja tiedonkeruukanavia tulee voida hyödyntää toimeenpanossa mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti.

Pääasiallinen sisältö

Euroopan komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen on todennut, että komissio kehittää maaseutualueille pitkän aikavälin vision, jotta alueet voivat hyödyntää potentiaaliaan parhaalla mahdollisella tavalla ja löytää omat ainutlaatuiset asiat, väestörakenteen muutoksesta laajakaistayhteyksien saatavuuteen, huomioiden köyhyysriski ja palvelujen rajoitettu saatavuus. Tämä olisi tehtävä tiiviissä yhteistyössä maaseudulla asuvien ihmisten sekä paikallis- ja alueviranomaisten kanssa.

Komissio antoi kesäkuun lopussa 2021 tiedonannon Euroopan maaseutualueiden pitkän aikavälin visiosta, jossa on tunnistettu maaseutualueiden kohtaamat haasteet ja huolenaiheet sekä korostettu joitakin lupaavimpia mahdollisuuksia, joita näillä alueilla on. Ennakoinnin ja kansalaisten ja muiden maaseutualueiden toimijoiden kanssa käytyjen laajojen kuulemisten perusteella tiedonannossa ehdotetaan maaseutusopimusta ja maaseutua koskevaa EU:n toimintasuunnitelmaa, joiden tarkoituksena on tehdä EU:n maaseutualueista vahvempia, verkottuneempia, selviytymiskykyisempiä ja vauraampia.

Komission tiedonannossa kuvataan maaseutualueiden nykytila sekä kerrotaan maaseutualueiden haasteista, trendeistä ja mahdollisuuksista. Tiedonannon ydin on maaseutuvision vuoteen 2040. Tiedonannossa esitetään myös EU:n maaseutualueiden toimintasuunnitelma (*engl. EU rural action plan*) ja siihen kuuluvat lippulaiva-aloitteet, joiden avulla vision toteutuminen tullee seuraamaan.

EU:n maaseutualueiden nykytila

Euroopan maaseutualueilla asuu pysyvästi 137 miljoonaa ihmistä, ja maaseutualueet kattavat 80 % EU:n alueesta. Nämä alueet tuottavat korkealaatuisia elintarvikkeita ja muita tärkeitä hyödykkeitä. Maaseutualueilla on tärkeä rooli luonnonvarojen hoidon varmistamisessa ja ilmastomuutoksen hillitsemisessä ja siihen sopeutumisessa ja ratkaiseva rooli siirtymisessä vihreään ja kestävään Eurooppaan. Erityisesti sosioekonomiset tekijät myötävaikuttavat tähän.

Työmahdollisuuksien keskittyminen kaupunkialueille on johtanut työvoiman poismuuttamiseen ja tällä on negatiivinen vaikutus väestörakenteeseen etenkin syrjäisillä

maaseutualueilla. Keskittyminen on aiheuttanut noidankehän, jossa peruspalvelujen saatavuus vähenee ja digitaalinen kuilu kasvaa.

Näistä haasteista huolimatta maaseudulla on monia mahdollisuuksia. Näihin kuuluvat maaseutualueiden rooli tasapainoisen aluekehityksen varmistamisessa, ruuan tuottaminen, ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen, vaihtoehtojen löytäminen fossiilisille polttoaineille ja materiaaleille sekä bio- ja kiertotalouden kehittäminen ja sen myötä toimeentulon ja työpaikkojen syntyminen. Monet ekosysteemipalvelut ovat riippuvaisia maaseudusta ja syntyvät maaseudulla. Komissio nostaa maaseutualueiden mahdollisuuksiksi myös entistä laadukkaampien, kestävämpien ja terveellisempien elintarvikkeiden, myös luomutuotteiden kasvavan kysynnän sekä laadukkaan matkailun laajemman tarjonnan. Tässä yhteydessä komissio nostaa esiin myös ns. bioalueet eli maantieteelliset alueet, joilla viljelijät, alueen asukkaat, matkanjärjestäjät, yhdistykset ja viranomaiset sopivat paikallisten resurssien kestävästä hallinnoimisesta luonnonmukaisen tuotannon periaatteiden ja käytäntöjen mukaisesti.

Lisäksi, covid-19-kriisi voi tuoda yhteiskuntaan merkittäviä muutoksia, joista maaseutualueet voisivat hyötyä. Esimerkkinä etätöiden yleistyminen ja muut uudet toiminnan ja työnteon tavat. Jatkotoimet Euroopan tasolla tukevat maaseudun toimintaa ja asukkaat hyötyvät tulevista mahdollisuuksista. Tarkoitus on varmistaa, että maaseudun asukkaita ei "jätetä". EU:n kansalaisten osallistumisen varmistaminen on erityisen tärkeää EU:n elpymissuunnitelman yhteydessä.

Maaseutuvisio vuoteen 2040

Visiossa on identifioitu EU:n maaseutualueiden haasteita ja mahdollisuuksia. Visio perustuu ennakkointiin (foresight) sekä laajaan kansalaisten ja maaseutualueiden toimijoiden kanssa käytyyn konsultaation, johon osallistui myös suomalaisia toimijoita.

Visiossa kuvataan maaseutualueiden kehityssuuntia, haasteita ja mahdollisuuksia mm. vihreässä siirtymässä. Lisäksi visiossa yksilöidään toiminta-aloja, joilla tähdätään vahvempiin, verkottuneisiin, selviytymiskykyisiin ja vauraampiin maaseutualueisiin ja -yhteisöihin.

Visio ja toimintasuunnitelma koostuvat neljästä toiminta-alueesta, joita lippulaiva-aloitteet tukevat ja mahdollistavat:

1) Vahvemmat maaseutualueet – ml. vaikutusvaltaiset ja elinvoimaiset yhteisöt, parempi palveluiden saatavuus sekä sosiaaliset innovaatiot

Maaseutualueiden pitäisi olla vaikutusvaltaisten ja elinvoimaisten paikallisyhteisöjen koti. Osallistava politiikka- ja päätöksentekoprosessi ovat avainasemassa räätälöityjen, paikkaan perustuvien ja integroitujen poliittisten ratkaisujen ja investointien kehittämisessä. Mukana prosessissa tulee olla laaja joukko sidosryhmiä ja verkostoja sekä kaikki hallinnon tasot.

Palvelujen tarjontaan ja saavutettavuuteen olisi kehitettävä innovatiivisia ratkaisuja, joissa hyödynnetään mahdollisimman paljon digitaalisten työkalujen tarjoamia mahdollisuuksia ja kannustetaan voimakkaasti sosiaalisiin innovaatioihin.

2) Maaseutualueiden yhteydet – ml. paremmat digitaaliset yhteydet, liikenteen parantaminen ja uudet liikkumisen muodot

Maaseutualueiden tulevaisuuden kehitys riippuu siitä, miten hyvin ne ovat yhteyksissä toisiinsa sekä kaupunkeihin. Tämä lisää niiden saavutettavuutta ja parantaa paikallisten yhteisöjen pääsyä laajempaan palveluvalikoimaan.

Digitaalisten infrastruktuurien eli laajakaistayhteyksien parantaminen sekä julkisen liikenteen palvelujen ja yhteyksien ylläpitäminen tai parantaminen ovat olennaisia, jotta voidaan varmistaa paremmat yhteydet maaseutualueille.

3) Selviytymiskykyiset maaseutualueet, jotka edistävät hyvinvointia - ml. ympäristöresilienssi, ilmastotoimet ja sosiaalinen selviytymiskyky

Maaseutualueet voivat olla ja niiden pitäisi olla keskeisessä asemassa Euroopan vihreän kehityksen ohjelman toimeenpanossa. Luonnonvarojen säilyttäminen, maisemien, myös kulttuuristen ennallistaminen, maanviljelyn viherystyttäminen ja toimitusketjujen lyhentäminen tekevät maaseutualueista kestävämpiä ilmastomuutokselle, luonnonmullistuksille ja talouskriiseille.

Maaseutualueilla on ekosysteemejä suojaavien palvelujen ja hiilineutraaliuden ratkaisujen tarjoajina keskeinen rooli kestävässä bio- ja kiertotaloudessa. Komissio toteaa visiossa, että biotalous on yksi EU:n suurimmista aloista. Komission mukaan biotalous voi auttaa EU:ta nopeuttamaan siirtymistä kiertotalouteen ja vähähiiliseen talouteen, minkä lisäksi se edistää EU:n elintarvikealan ja maaseutualueiden teollisen perustan nykyaikaistamista ja vahvistamista. Kestävä bio- ja kiertotalous luo uusia ja monimuotoisempia arvoketjuja sekä vihreämpiä ja kustannustehokkaampia prosesseja niin, että samalla suojellaan luonnon monimuotoisuutta ja ympäristöä.

Visiossa todetaan myös, että maaseutualueiden sosiaalisen selviytymiskyvyn parantaminen edellyttää yhteiskuntien taitojen ja monimuotoisuuden täysimittaista hyödyntämistä. Kaikkien olisi voitava päästä uudelleen- ja täydennyskoulutukseen, mikä avaa mahdollisuuden laadukkaisiin työpaikkoihin ja mahdollisuuksiin.

4) Vauraat maaseutualueet – ml. taloudellisen toiminnan monipuolistaminen, maatalouselintarviketoiminta ja maatilamatkailu

Maaseutualueet voivat tulla vauraammiksi monipuolistamalla taloudellista toimintaansa uusille aloille, joilla on myönteisiä vaikutuksia työllisyyteen, ja parantamalla maatalouden ja maatalouselintarvikkeiden lisäarvoa.

Taloudellisen toiminnan monipuolistamisen olisi perustuttava kestäviin paikallisiin talousstrategioihin, mukaan lukien toimet, jotka houkuttelevat yrityksiä ja lisäävät digitaalista lukutaitoa. Näin pystytään säilyttämään ja tuottamaan lisäarvoa maaseudulla ja maataloudessa. Komission mukaan maa- ja metsätalouden sekä kalastuksen on säilytettävä tärkeä taloudellinen asemansa. Visiossa korostetaan myös lyhyitä toimitusketjuja ja tuottajaorganisaatioiden roolia.

Maaseutusopimus

Komissio laatii vuoden 2021 loppuun mennessä yhdessä sidosryhmien kanssa ja olemalla yhteydessä EU:n alueiden komiteaan maaseutusopimuksen, jonka avulla tarkastellaan maaseutuvision tavoitteiden saavuttamista. Tässä prosessissa käsitellään maaseutukysymyksiä erityisissä tapahtumissa, myös EU:n yhteisen maatalouspolitiikan puitteissa toimivissa verkostoissa sekä muissa EU:n koheesiopolitiikan rahastojen

puitteissa toimivissa nykyisissä verkostoissa. Komissio aikoo myös osallistua Euroopan maaseutuparlamentin toimintaan, joka voi toimia vision toimeenpanoa koskevana vaihdon foorumina.

Tiedonannossa kuvataan maaseutusopimusta ja maaseutua koskevaa EU:n toimintasuunnitelmaa, joilla toteutettaisiin tiedonannossa ehdotetun vision mukaisia yhteisiä tavoitteita. Maaseutusopimuksella tarjotaan yhteinen kehys monenlaisten toimijoiden sitoutumiselle ja yhteistyölle EU:n tasolla sekä kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla

Maaseutusopimus tulee toimimaan yhteisenä viitekehyksenä maaseutuvision toteutuksessa. Tiedonannossa todetaan, että vision neljä toiminta-aluetta kiteyttävät maaseutuyhteisöjen ja maaseudun sidosryhmien yhteiset tavoitteet, jotta maaseutuyhteisöistä tulisi vuoteen 2040 mennessä vetovoimaisia paikkoja, joissa on mm. osallistavaa hallintoa ja sukupolvien välisen solidaarisuuden mahdollistavia yhteisöjä ja jotka ovat täysmittaisia digitaalisen innovoinnin hyödyntäjiä sekä yrittäjähenkisiä, monimuotoisia ja elinvoimaisia paikkoja

EU:n maaseutualueiden toimintasuunnitelma

Tiedonannossa korostetaan komission uutta sitoutumisesta maaseutuyhteisöihin ja maaseutualueiden kehittämiseen. Toimintasuunnitelma sisältää lippulaivahankkeita ja arvioita maaseutualueiden hankkeisiin tarjolla olevasta rahoituksesta kehyskaudella 2021 - 2027 muun ohella yhteisestä maatalouspolitiikasta (YMP), koheesiopolitiikasta ja Life-ohjelmasta sekä komission tulevia toimia maaseutua koskevan toimintasuunnitelman toimeenpanossa ja hallinnossa.

Uudistettu yhteinen maatalouspolitiikka ja erityisesti sen Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto (maaseuturahasto) on tiedonannon mukaan yksi tärkeimmistä EU:n maaseutualueiden rahoituslähteistä. Sillä edistetään älykästä, sopeutumiskykyistä ja monipuolista maatalousalaa, tehostetaan ympäristönsuojelua ja ilmastotoimia sekä vahvistetaan maaseutualueiden sosioekonomista rakennetta.

Koheesiopolitiikka on toinen tärkeä maaseutualueiden tuen lähde, jolla edistetään ja tuetaan jäsenvaltioiden ja alueiden yhdenmukaista kokonaiskehitystä.

Maaseutualueiden toimintasuunnitelma tuo EU-politiikkoja yhteen, ja maaseutuvisiota toteutetaan luomalla innovaatioita edistäviä yhteistyön muotoja, vahvistamalla kestäviä ratkaisuja liikkumisessa ja toimivia digitaalisia yhteyksiä, kasvattamalla ympäristö-, ilmasto- ja sosiaalista resilienssiä sekä kestävyyttä ja tukemalla taloudellista monimuotoisuutta maaseudulla.

Toimintasuunnitelmaan sisältyvät lippulaivahankkeet perustuvat maaseutuvision neljään toimintalinjaan.

- 1) *Vahvemmat maaseutualueet:* Lippulaivahankkeisiin lukeutuu mm. maaseudun elävöittämisalustan perustaminen ja maaseutuyhteisöjä tukevat tutkimus ja innovoinnit.
- 2) *Verkottuneet maaseutualueet:* Lippulaivahankkeisiin lukeutuu mm. maaseudun liikennettä kehittävä ja maaseudun digitaalista tulevaisuutta koskevat hankkeet.
- 3) *Selviytymiskykyiset maaseutualueet:* Lippulaivahankkeisiin lukeutuu mm. maaseutukuntien tukeminen energiasiirtymässä ja ilmastomuutoksen torjunnassa sekä hiiliviljelyä ja maaperän terveyttä ja sosiaalista palautumiskykyä ja maaseutualueiden naisia koskevat hankkeet.

4) *Vauraat maaseutualueet*: Lippulaivahankkeisiin lukeutuu mm. yrittäjyys ja yhteisötalous maaseutualueilla.

Tiedonannon liitteessä on tarkempi listaus ja kuvaus lippulaivahankkeista ja niihin liittyvistä liitännäistoimista.

Komissio tukee ja valvoo toimintasuunnitelman toimeenpanoa ja päivittää sitä säännöllisesti sen varmistamiseksi, että se pysyy ajankohtaisena. Komissio jatkaa myös yhteistyötä jäsenvaltioiden ja maaseudun toimijoiden kanssa vuoropuhelun ylläpitämiseksi maaseutukysymyksistä. Lisäksi otetaan käyttöön maaseutuvaikutusten arviointimekanismi, jossa EU:n politiikkaa tarkastellaan maaseutunäkökulmasta. Tavoitteena on tunnistaa paremmin ja ottaa huomioon komission uusien poliittisen aloitteen mahdolliset vaikutukset maaseudun työpaikkoihin, kasvuun ja kestävään kehitykseen. Komissio myös kehottaa jäsenvaltioita harkitsemaan maaseutuvaikutusten arvioinnin periaatteen täytäntöönpanoa kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla.

Toimintasuunnitelman mukaan komissioon perustetaan lisäksi maaseudun seurantakeskus, joka parantaa edelleen maaseutualueiden tietojen keräämistä ja analysointia. tietoja voidaan käyttää maaseudun kehittämiseen liittyvän päätöksenteon perustana ja seurantakeskuksen perustamisella tuetaan maaseudun toimintasuunnitelman toimeenpanoa.

Komissio arvioi vuoden 2023 puoliväliin mennessä toimintasuunnitelman toimeenpanoa EU:n ja jäsenvaltioiden rahoittamissa maaseutualueiden tukijärjestelmissä yhteisen maatalouspolitiikan ja koheesiopolitiikan rahastojen ohjelmakaudella 2021–2027.

Viimeistään vuoden 2024 alussa komissio laatii kertomuksen, jossa pohditaan maaseutualueiden tukitoimien ja rahoituksen tehostamisen mahdollisia suuntaviivoja ja etenemistapoja. Kertomusta koskevat keskustelut otetaan huomioon valmistauduttaessa uutta ohjelmakautta 2028–2034 koskevien ehdotusten tekemiseen.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Kyseessä on komission tiedonanto.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Asian käsittelystä vastaa Euroopan parlamentin maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunta (AGRI). Todennäköisesti Euroopan parlamentti laatii tiedonannosta oma-aloitemietinnön. Mietinnön esittelijä ei ole vielä tiedossa.

Kansallinen valmistelu

EU18-jaosto (maatalous ja elintarvikkeet) 1.9.2021.

EU4-jaosto (alue- ja rakennepolitiikka) 27.8.-30.8.2021 (kirjallinen menettely)

EU25-jaosto (sosiaaliasiat) 27.8.-30.8.2021 (kirjallinen menettely)

Eduskuntakäsittely

Maa- ja metsätalousministeriön kirje 2.9.2021.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Kyseessä on komission tiedonanto, johon ei sisälly lainsäädäntöaloitteita.

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Kansallinen tulevaisuustyöskentely

Suomen kansallinen maaseutuverkosto toimitti tammikuussa 2021 Euroopan komissiolle maaseutuvision valmistelutyötä varten Suomen näkemykset, jotka koottiin osallistavalla työskentelyllä. Suomen Maaseutu2040 -tulevaisuusvisiossa korostetaan maaseutua lumovoimaisena hyvän elämän kasvualustana.

Maaseutu2040-tulevaisuusvision koostamisessa pohja-aineistona käytettiin keväällä 2018 laadittua Maaseutu2030-tulevaisuustyöskentelyä, joka päivitettiin Maaseutu2040-visioksi työpajoissa käytyjen keskustelujen kautta. Päivitettyä visiota rakennettiin kolmessa eri työpajassa, joista yksi oli suunnattu nuorille.

Nuorten visiossa tulevaisuudesta korostettiin kierrätystä, hyviä tietoliikenneyhteyksiä, tekniikan monipuolista käyttöä sekä hajautettua energia- ja elintarviketuotantoa. Yhteiset ja jaetut asiat sekä kokemuksellisuuden tuotteistaminen rakennettiin myös nuorten maailmaan.

Suomen näkemys tulevaisuudesta kiteytyi lopulta seuraaviin sanoihin: ***Lumovoimainen maaseutu 2040 – hyvän elämän kasvualusta. Se kestää, yrittää ja luo uutta yhdessä.*** Tulevaisuuden vision taustalla on, että maaseutu on elinvoimainen, yhteisöllinen ja osittain mystinen paikka, josta sen kauneuden näkevät eivät voi pysyä poissa. Visioon sisältyy myös ajatus, että maaseudulla asuvien ihmisten määrä kasvaa, koska sen positiiviset puolet ovat niin vahvoja. Maaseudulla jokapäiväinen elämä on hyvää.

Visioon sisältyy lisäksi se, että maaseutualueet tuovat vaurautta koko maalle. Laaja valikoima maaseutuyrityksiä saa juurensa maaseudulta, mutta luo myös laajoja verkostoja ympäri maapalloa. Kuten nykyinen covid-19 -pandemia on opettanut meille, maaseutu tarjoaa mahdollisuuksia jopa kriisitilanteissa.

Maaseutuvaikutusten arviointi

Maaseutuvaikutusten arviointi on työkalu ja prosessi, jonka käyttöä on edistetty Suomessa kansallisessa maaseutupolitiikassa jo useiden vuosien ajan. Olosuhteet Suomen eri osissa vaihtelevat merkittävästi luonnonmaantieteeseen, elinkeinorakenteeseen ja osin myös kulttuuriin liittyvistä syistä. Maaseutuvaikutusten arvioinnilla tehdään näkyväksi maaseudun erityispiirteitä ja tarpeita sekä päätösten maaseutuvaikutuksia.

Asiakirjat

Komission tiedonanto COM(2021) 345 Final

Tiedonantoon sisältyy myös liite, jossa kuvataan lippulaivahankkeet

Suomen Maaseutu2040-visio <https://www.maaseutu.fi/uploads/Maaseutu2040.pdf>

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Maaseutuylitarkastaja Marianne Selkäinaho, MMM/RO/MAKE, puh. 0295 162 218,
marianne.selkainaho@mmm.fi

Neuvotteleva virkamies Sanna Sihvola, MMM/RO/MAKE, puh. 0295 162 264,
sanna.sihvola@mmm.fi

Erityisasiantuntija Laura Jänis, MMM/RO/MAKE, puh. 0295 162 090,
laura.janis@mmm.fi

Erityisasiantuntija Sanna-Helena Fallenius, MMM/RO/EUKA, puh. 0295 162 481,
sanna-helena.fallenius@mmm.fi

EUTORI-tunnus

EU/2021/0706

Liitteet

Viite

Asiasanat	jaosto maatalous- ja elintarvike (EU 18), maaseutu, maaseuturahasto, maatalous- ja kalastusneuvosto, yhteinen maatalouspolitiikka, maatalouden erityiskomitea
Hoitaa	MMM
Tiedoksi	ALR, EUE, RUOKA, SM, STM, TEM, TULLI, UM, VM, VNK, VTV, YM
